

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 2 maja 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Rolnictwo – Rozporządzenie (WE) nr 510/2006 – Artykuł 13 ust. 1 lit. b) – Ochrona oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych – Ser manchego („queso manchego”) – Użycie oznaczeń mogących przywoływać region, z którym jest związana chroniona nazwa pochodzenia (ChNP) – Pojęcie „przeciętnego konsumenta, właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego” – Konsument europejscy lub konsumenci państwa członkowskiego, w którym produkt objęty ChNP jest wytwarzany i w większości spożywany

W sprawie C-614/17

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunal Supremo (sąd najwyższy, Hiszpania) postanowieniem z dnia 19 października 2017 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 24 października 2017 r., w postępowaniu:

Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego

przeciwko

Industrial Quesera Cuquerella SL,

Juan Ramón Cuquerella Montagud,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: M. Vilaras, prezes izby, K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin (sprawozdawca) i N. Piçarra, sędziowie,

rzecznik generalny: G. Pitruzzella,

sekretarz: R. Schiano, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 25 października 2018 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego przez M. Pomaresa Caballero, abogado,

* Język postępowania: hiszpański.

- w imieniu Industrial Quesera Cuquerella SL oraz J.R. Cuquerelli Montaguda przez J.A. Valleja Fernández, F. Péreza Álvareza oraz J. Péreza Itarte, abogados,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez A. Rubia Gonzáleza i V. Ester Casas, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego, M. Hellmanna oraz J. Techerta, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu francuskiego przez D. Colasa, S. Horrenbergera, A.L. Desjonquères i C. Mosser, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez I. Galindo Martín, D. Bianchiego oraz I. Naglisa, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 10 stycznia 2019 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. 2006, L 93, s. 12).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (fundacją ds. zarządzania chronioną nazwą pochodzenia „queso manchego”, Hiszpania) (zwaną dalej „Fundacją Queso Manchego”) a Industrial Quesera Cuquerella SL (zwaną dalej „IQC”) i Juanem Ramónem Cuquerellą Montagudem w przedmiocie między innymi stosowania przez IQC etykiet do oznaczania i wprowadzania do obrotu serów, które nie są objęte chronioną nazwą pochodzenia (ChNP) „queso manchego”.

Ramy prawne

- 3 Motywy 4 i 6 rozporządzenia nr 510/2006 mają następujące brzmienie:

„(4) Z uwagi na dużą różnorodność produktów wprowadzanych na rynek oraz dużą ilość dostarczanych o nich informacji konsument, aby móc dokonać najlepszego wyboru, powinien otrzymywać wyraźne i związane informacje o pochodzeniu produktów.

[...]

- (6) Należy przyjąć przepisy dotyczące wspólnotowego podejścia do kwestii nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych. Ramowe przepisy wspólnotowe dotyczące systemu ochrony pozwalają na opracowanie oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia, ponieważ przewidując ujednolicone podejście, zapewniają uczciwą konkurencję między producentami wyrobów noszących takie oznaczenia i zwiększają wiarygodność produktów w oczach konsumentów”.

4 Zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia:

„Do celów niniejszego rozporządzenia:

- a) »nazwa pochodzenia« oznacza nazwę regionu, konkretne miejsce lub w wyjątkowych przypadkach kraj, używane do opisu produktu rolnego lub środka spożywczego:
- pochodzącego z tego regionu, określonego miejsca lub kraju,
 - którego jakość lub cechy charakterystyczne są w istotnej lub wyłącznej mierze zasługą środowiska geograficznego, na które składają się czynniki naturalne i ludzkie; oraz
 - którego produkcja, przetwarzanie i przygotowywanie mają miejsce na określonym obszarze geograficznym”.

5 Artykuł 13 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Zarejestrowane nazwy są chronione przed:

[...]

- b) wszelkim nadużywaniem, imitacją lub przywołaniem ich, nawet jeśli wskazane jest prawdziwe pochodzenie produktu lub jeśli chroniona nazwa została przetłumaczona lub towarzyszy jej określenie takie jak: »rodzaj«, »typ«, »metoda«, »na sposób«, »imitacja« lub inne podobne określenie;
- c) wszelkim innym nieprawdziwym lub wprowadzającym w błąd określeniem miejsca pochodzenia lub wytwarzania, właściwości lub podstawowych cech produktu, znajdującym się na opakowaniu zewnętrznym lub wewnętrznym, w materiale reklamowym lub w dokumentach odnoszących się do danego produktu, jak również stosowaniem opakowań mogących stworzyć fałszywe wrażenie co do jego pochodzenia;

[...]”.

6 Artykuł 14 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi:

„W przypadkach gdy nazwa pochodzenia lub oznaczenie geograficzne zostało zarejestrowane na podstawie niniejszego rozporządzenia, wniosek o rejestrację znaku towarowego, odpowiadający jednemu z przypadków wymienionych w art. 13 i odnoszący się do tej samej kategorii produktów, jest odrzucany, o ile wniosek o rejestrację znaku towarowego został złożony po złożeniu w Komisji [Europejskiej] wniosku o rejestrację.

Znaki towarowe zarejestrowane z naruszeniem akapitu pierwszego są unieważniane”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 7 Fundacja Queso Manchego odpowiada za zarządzanie ChNP „queso manchego” i jej ochronę. W związku z tym wniosła ona przed właściwym sądem hiszpańskim pierwszej instancji powództwo przeciwko pozwanym w postępowaniu głównym zmierzające do stwierdzenia, że etykiety stosowane przez IQC do oznaczania i wprowadzania do obrotu serów „Adarga de Oro”, „Super Rocinante” i „Rocinante”, które nie są objęte ChNP „queso manchego”, jak też stosowanie wyrażenia „Quesos

Rocinante” pociąga za sobą naruszenie ChNP „queso manchego”, ponieważ etykiety te i wyrażenie to stanowią niezgodne z prawem przywołanie tej ChNP w rozumieniu art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006.

- 8 Hiszpański sąd pierwszej instancji oddalił to powództwo ze względu na to, że oznaczenia i nazwy stosowane przez IQC do wprowadzania do obrotu serów, które nie były objęte ChNP „queso manchego”, nie wykazywały żadnego podobieństwa na płaszczyznach wizualnej lub fonetycznej z ChNP „queso manchego” lub „la Mancha” i że stosowanie oznaczeń takich jak nazwa „Rocinante” lub wizerunek postaci literackiej Don Kichota z Manczy przywołują region La Mancha (Hiszpania), a nie ser objęty ChNP „queso manchego”.
- 9 Fundacja Queso Manchego wniosła apelację od wyroku oddalającego powództwo do Audiencia Provincial de Albacete (sądu okręgowego w Albacete, Hiszpania), który wyrokiem z dnia 28 października 2014 r. utrzymał w mocy orzeczenie wydane w pierwszej instancji. Sąd ten uznał, że wykorzystywanie w wypadku serów wprowadzanych do obrotu przez IQC, które nie są objęte ChNP „queso manchego”, przedstawień krajobrazów regionu La Mancha i elementów typowych dla regionu La Mancha na etykietach tych serów przywodzi konsumentowi na myśl region La Mancha, ale niekoniecznie ser objęty ChNP „queso manchego”.
- 10 Skarżąca w postępowaniu głównym wniosła środek zaskarżenia od tego wyroku do Tribunal Supremo (sądu najwyższego, Hiszpania).
- 11 W postanowieniu odsyłającym Tribunal Supremo (sąd najwyższy) formułuje szereg uwag natury faktycznej.
- 12 Na wstępie sąd odsyłający wskazuje, że słowo „manchego” używane w ChNP „queso manchego” jest przymiotnikiem, który określa w języku hiszpańskim osoby i produkty pochodzące z regionu La Mancha. Następnie zaznacza on, że ChNP „queso manchego” obejmuje sery wytwarzane w regionie La Mancha z mleka owczego zgodnie z tradycyjnymi wymogami produkcji, wytwarzania i dojrzewania zawartymi w specyfikacji tej ChNP.
- 13 Ponadto sąd odsyłający wskazuje, że Miguel de Cervantes umieścił zasadniczą część akcji bohatera swej powieści Don Kichota z Manczy w regionie La Mancha. Poza tym postać ta jest opisana przez sąd odsyłający jako posiadająca pewne cechy fizyczne i elementy ubioru analogiczne do tych, jakie posiada postać przedstawiona na motywie graficznym umieszczonym na etykiecie sera „Adarga de Oro”. W tym względzie słowo „adarga” (mała tarcza ze skóry), które jest archaizmem, jest stosowane w tej powieści na oznaczenie tarczy używanej przez Don Kichota. Ponadto sąd odsyłający wskazuje, że jedna z nazw używanych przez IQC do niektórych serów odpowiada imieniu konia dosiadanego przez Don Kichota z Manczy, a mianowicie „Rocinante”. Wiatraki, z którymi walczy Don Kichot, stanowią charakterystyczny element krajobrazu regionu La Mancha. Na niektórych etykietach serów produkowanych przez IQC i nieobjętych ChNP „queso manchego” oraz na niektórych grafikach zamieszczonych na stronie internetowej IQC, która zawiera również reklamy serów nieobjętych tą ChNP, widnieją krajobrazy z wiatrakami i owcami.
- 14 W tej sytuacji Tribunal Supremo (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy zabronione przez art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006 przywołanie [ChNP] powinno nastąpić koniecznie poprzez użycie nazw, które wykazują wizualne, fonetyczne lub konceptualne podobieństwo z [ChNP], czy też może nastąpić poprzez użycie oznaczeń graficznych, które przywołują [ChNP]?”

- 2) W sytuacji gdy chodzi o [ChNP] o charakterze geograficznym [art. 2 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 510/2006] oraz o produkty takie same lub porównywalne – czy użycie oznaczeń przywołujących region, z którym jest związana [ChNP], może zostać uznane za przywołanie samej [ChNP] w rozumieniu art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006, które to przywołanie jest niedopuszczalne nawet w przypadku, gdy osoba używająca tych oznaczeń jest producentem mającym siedzibę w regionie, z którym jest związana [ChNP], lecz którego produkty nie są chronione taką [ChNP], ponieważ nie spełniają wymogów – innych niż pochodzenie geograficzne – określonych w specyfikacji?
- 3) Czy pojęcie przeciętnego konsumenta, właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego, do którego sposobu postrzegania powinien odnieść się sąd krajowy w celu ustalenia, czy ma miejsce »przywołanie« w rozumieniu art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006, należy rozumieć w ten sposób, że odnosi się ono do konsumenta europejskiego, czy też może odnosić się wyłącznie do konsumenta państwa członkowskiego, w którym jest wytwarzany produkt, który daje sposobność do przywołania chronionego oznaczenia geograficznego lub z którym ChNP jest związana geograficznie, i w którym produkt ten jest w większości spożywany?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 15 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006 należy interpretować w ten sposób, że przywołanie zarejestrowanej nazwy może nastąpić poprzez użycie oznaczeń graficznych.
- 16 Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem dla celów wykładni przepisu prawa Unii należy wziąć pod uwagę nie tylko jego brzmienie, lecz także kontekst, w jakim został on umieszczony, oraz cele regulacji, której stanowi część (wyroki: z dnia 17 maja 2018 r., *Industrias Químicas del Vallés*, C-325/16, EU:C:2018:326, pkt 27; z dnia 7 czerwca 2018 r., *Scotch Whisky Association*, C-44/17, EU:C:2018:415, pkt 27).
- 17 W pierwszej kolejności – z brzmienia art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006 wynika, że przepis ten przewiduje ochronę zarejestrowanych nazw przed każdym przywołaniem, nawet jeśli wskazane jest prawdziwe pochodzenie produktu lub jeśli chroniona nazwa została przetłumaczona lub towarzyszy jej określenie takie jak „rodzaj”, „typ”, „metoda”, „na sposób”, „imitacja” lub inne podobne określenie.
- 18 Takie sformułowanie można rozumieć jako odnoszące się nie tylko do wyrażień, które mogą przywoływać zarejestrowaną nazwę, ale również do każdego oznaczenia graficznego, które może przywołać konsumentowi na myśl produkty objęte tą nazwą. W tym względzie użycie słowa „każde” odzwierciedla wolę prawodawcy Unii Europejskiej, by chronić zarejestrowane nazwy poprzez uwzględnienie, że przywołanie następuje za pomocą elementu słownego lub oznaczenia graficznego.
- 19 Prawdą jest, iż Trybunał orzekł, że pojęcie „przywołania” ujmuje sytuację, w której wyrażenie zastosowane do oznaczenia produktu zawiera część zarejestrowanej nazwy, tak iż gdy konsument zetknie się z nazwą tego produktu, w jego umyśle powstanie wyobrażenie towaru, którego nazwa podlega ochronie (zob. analogicznie wyrok z dnia 4 marca 1999 r., *Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola*, C-87/97, EU:C:1999:115, pkt 25).

- 20 Trybunał wskazał również, że dla celów określenia pojęcia „przywołania” w rozumieniu art. 16 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 110/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 1576/89 (Dz.U. 2008, L 39, s. 16) decydującym kryterium jest to, czy gdy konsument zetknie się ze sporną nazwą, w jego umyśle powstanie bezpośrednio wyobrażenie towaru posiadającego chronione oznaczenie geograficzne (wyrok z dnia 7 czerwca 2018 r., Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, pkt 51).
- 21 Jednakże choć orzecznictwo przytoczone w pkt 19 i 20 niniejszego wyroku odnosiło się do spraw dotyczących nazw produktów, a nie oznaczeń graficznych, można jednak z niego wywnioskować, jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 24 opinii, że decydującym kryterium dla ustalenia, czy dany element przywołuje zarejestrowaną nazwę w rozumieniu art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006, jest to, czy element ten może bezpośrednio przywołać na myśl konsumentowi wyobrażenie produktu oznaczonego tą nazwą.
- 22 Nie można zatem co do zasady wykluczyć, że oznaczenia graficzne mogą bezpośrednio przywołać na myśl konsumentowi wyobrażenie produktów oznaczonych zarejestrowaną nazwą ze względu na ich bliskość konceptualną z taką nazwą.
- 23 W drugiej kolejności, co się tyczy kontekstu, w jaki wpisuje się pojęcie „przywołania”, nie można przyjąć, że – jak twierdzi Komisja – przywołanie zarejestrowanej nazwy za pomocą oznaczeń graficznych można oceniać wyłącznie w świetle art. 13 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 510/2006.
- 24 Z jednej strony bowiem należy stwierdzić, że samo brzmienie art. 13 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia nie ogranicza zakresu tego przepisu wyłącznie do nazw produktów objętych tymi nazwami. Przeciwnie, jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 28 opinii, przepis ten stanowi ochronę przed „każdym” przywołaniem chronionej nazwy, nawet jeżeli chronionej nazwie towarzyszą wyrażenia takie jak „rodzaj”, „typ”, „metoda”, „na sposób”, „imitacja” umieszczone na opakowaniu danego produktu.
- 25 Z drugiej strony, jak wskazała Komisja, w wyroku z dnia 7 czerwca 2018 r., Scotch Whisky Association (C-44/17, EU:C:2018:415, pkt 65) Trybunał stwierdził rzeczywiście, że art. 16 rozporządzenia nr 110/2008, sformułowany w sposób analogiczny do art. 13 rozporządzenia nr 510/2006, zawiera stopniowane wyliczenie zakazanych działań.
- 26 Niemniej fakt, że art. 13 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia obejmuje wszelkie inne określenia umieszczone na wewnętrznym lub zewnętrznym opakowaniu, w materiale reklamowym lub w dokumentach odnoszących się do danego produktu, nie pozwala na uznanie, by jedynie ten przepis sprzeciwiał się stosowaniu oznaczeń graficznych naruszających zarejestrowane nazwy.
- 27 Jak bowiem podkreślił rzecznik generalny w pkt 33 opinii, stopniowane wyliczenie, o którym wspomniał Trybunał, dotyczy charakteru zakazanych działań, a mianowicie, co się tyczy art. 13 ust. 1 lit. c) wspomnianego rozporządzenia, nieprawdziwego lub wprowadzającego w błąd charakteru określeń miejsca pochodzenia lub wytwarzania, właściwości lub podstawowych cech produktu, a nie elementów, które należy uwzględnić w celu ustalenia istnienia takich nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd określeń.
- 28 Wykładnia kontekstowa art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006 potwierdza zatem wykładnię wynikającą ze sformułowania przedstawionego w pkt 22 niniejszego wyroku.
- 29 W trzeciej kolejności należy stwierdzić, że rozporządzenie nr 510/2006 ma w szczególności na celu zapewnienie, zgodnie z jego motywami 4 i 6, by konsument posiadał wyraźne, zwarte i wiarygodne informacje o pochodzeniu produktu.

- 30 Otóż osiągnięcie takiego celu będzie jeszcze lepiej zapewnione, jeżeli zarejestrowana nazwa nie będzie mogła być przedmiotem przywołania w rozumieniu art. 13 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia za pomocą oznaczeń graficznych.
- 31 Wreszcie należy podkreślić, że do sądu odsyłającego będzie należała konkretna ocena, czy oznaczenia graficzne, takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, mogą przywołać bezpośrednio na myśl konsumentom produkty posiadające zarejestrowaną nazwę.
- 32 W konsekwencji na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006 należy interpretować w ten sposób, iż przywołanie zarejestrowanej nazwy może nastąpić poprzez użycie oznaczeń graficznych.

W przedmiocie pytania drugiego

- 33 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006 należy interpretować w ten sposób, że używanie oznaczeń graficznych przywołujących obszar geograficzny, z którym związana jest nazwa pochodzenia, o której mowa w art. 2 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia, może stanowić jej przywołanie również w sytuacji, gdy rzeczono oznaczenia graficzne są stosowane przez producenta mającego siedzibę w tym regionie, ale którego produkty podobne lub porównywalne do produktów objętych tą nazwą pochodzenia nie są nią objęte.
- 34 Na wstępie należy stwierdzić, że brzmienie art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006 nie przewiduje żadnego wyłączenia na rzecz producenta z siedzibą na obszarze geograficznym odpowiadającym obszarowi ChNP, którego produkty – nie będąc chronionymi przez ChNP – są podobne lub porównywalne do produktów chronionych przez tę ChNP.
- 35 Należy zauważyć, że takie wykluczenie skutkowałoby zezwoleniem na stosowanie przez producenta oznaczeń graficznych, które przywołują obszar geograficzny, którego nazwa stanowi element nazwy pochodzenia obejmującej produkt identyczny z produktem tego producenta lub podobny do tego produktu, a w konsekwencji pozwoleniem mu na skorzystanie w nienależny sposób z renomy tej nazwy pochodzenia.
- 36 Tym samym w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym fakt, że producent produktów podobnych lub porównywalnych do produktów chronionych nazwą pochodzenia ma siedzibę na obszarze geograficznym związanym z tą nazwą, nie może go wykluczyć z zakresu stosowania art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006.
- 37 Następnie – chociaż do sądu krajowego należy zbadanie, czy stosowanie przez producenta oznaczeń graficznych, które przywołują obszar geograficzny, którego nazwa stanowi część nazwy pochodzenia, w odniesieniu produktów identycznych z produktami objętymi tą nazwą pochodzenia czy podobnych do tych produktów, stanowi przywołanie zarejestrowanej nazwy w rozumieniu art. 13 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia, Trybunał, orzekając w przedmiocie odesłania prejudycjalnego, może jednak w razie potrzeby dostarczyć sądowi krajowemu wskazówek użytecznych dla jego rozstrzygnięcia (zob. podobnie wyrok z dnia 10 września 2009 r., Severi, C-446/07, EU:C:2009:530, pkt 60).
- 38 W ramach tego badania sąd krajowy musi zasadniczo oprzeć się na przypuszczalnej reakcji konsumenta, przy czym istotę stanowi tu okoliczność, czy konsument dostrzeże powiązanie między spornymi elementami, w tym wypadku oznaczeniami graficznymi przywołującymi obszar geograficzny, którego nazwa stanowi część nazwy pochodzenia, a zarejestrowaną nazwą (zob. podobnie wyrok z dnia 21 stycznia 2016 r., Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, pkt 22).

- 39 W tym względzie do sądu krajowego będzie należeć ustalenie, czy związek między tymi spornymi elementami a zarejestrowaną nazwą jest wystarczająco bezpośredni i jednoznaczny, aby przywołały one konsumentowi na myśl przede wszystkim tę nazwę (zob. podobnie wyrok z dnia 7 czerwca 2018 r., Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, pkt 53, 54).
- 40 Zatem do sądu odsyłającego należy ustalenie, czy istnieje bliskość conceptualna, wystarczająco bezpośrednia i jednoznaczna, między oznaczeniami graficznymi rozpatrywanymi w postępowaniu głównym a ChNP „queso manchego”, która zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 510/2006 odsyła do obszaru geograficznego, z którym jest ona związana, a mianowicie regionu La Mancha.
- 41 W niniejszej sprawie sąd odsyłający powinien upewnić się, iż oznaczenia graficzne będące przedmiotem postępowania głównego, w szczególności rysunki postaci przypominającej Don Kichota z Manczy, chudego konia i krajobraz z wiatrakami i owcami, mogą tworzyć bliskość conceptualną z ChNP „queso manchego”, w taki sposób, że konsument będzie miał bezpośrednio na myśli wyobrażenie produktu objętego tą ChNP.
- 42 W tym celu sąd odsyłający będzie zobowiązany ocenić, czy należy, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 41 opinii, wziąć pod uwagę łącznie wszystkie oznaczenia graficzne i słowne, które umieszczane są na produktach będących przedmiotem postępowania głównego, aby dokonać całościowej oceny uwzględniającej wszystkie elementy, które mają potencjał przywoławczy.
- 43 W świetle powyższego art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006 należy interpretować w ten sposób, że stosowanie oznaczeń graficznych przywołujących obszar geograficzny, z którym związana jest nazwa pochodzenia, o której mowa w art. 2 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia, może stanowić jej przywołanie, również w sytuacji gdy rzeczne oznaczenia graficzne są stosowane przez producenta mającego siedzibę w tym regionie, ale którego produkty podobne lub porównywalne do produktów chronionych tą nazwą pochodzenia nie są nią objęte.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 44 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy pojęcie przeciętnego konsumenta, właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego, do którego sposobu postrzegania sąd krajowy musi się odnieść w celu ustalenia, czy istnieje „przywołanie” w rozumieniu art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006, należy rozumieć w ten sposób, że odnosi się ono do konsumenta europejskiego, czy też wyłącznie do konsumenta państwa członkowskiego, w którym wytwarzany jest produkt dający sposobność do przywołania chronionej nazwy lub z którym ta nazwa jest związana geograficznie i w którym produkt ten jest w większości spożywany.
- 45 Przede wszystkim, co się tyczy wykładni art. 16 lit. b) rozporządzenia nr 110/2008, zredagowanego w sposób analogiczny do art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006, Trybunał orzekł, że aby ustalić, czy ma miejsce „przywołanie” zarejestrowanego oznaczenia geograficznego, sąd odsyłający powinien zbadać, czy w umyśle przeciętnego konsumenta europejskiego, właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego, w reakcji na sporną nazwę powstanie bezpośrednio wyobrażenie towaru oznaczonego chronionym oznaczeniem geograficznym (zob. podobnie wyrok z dnia 7 czerwca 2018 r., Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, pkt 56).
- 46 Trybunał wyjaśnił też, że okoliczność, iż nazwa sporna w sprawie, w której zapadł wyrok przywołany w poprzednim punkcie, odwołuje się do miejsca produkcji znanego konsumentom z państwa członkowskiego, w którym ów wyrób jest produkowany, nie jest istotnym czynnikiem w ramach oceny pojęcia „przywołania” w rozumieniu art. 16 lit. b) rozporządzenia nr 110/2008, ze względu na to, że przepis ten chroni zarejestrowane oznaczenia geograficzne przed wszelkimi przypadkami przywołania na całym terytorium Unii oraz że z uwagi na konieczność zapewnienia skutecznej i jednolitej ochrony

tych oznaczeń na tym terytorium odnosi się on do wszystkich konsumentów na tym terytorium (zob. analogicznie wyroki: z dnia 21 stycznia 2016 r., Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, pkt 27, 28; a także z dnia 7 czerwca 2018 r., Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, pkt 59).

- 47 Z powyższego wynika, że pojęcie przeciętnego europejskiego konsumenta, właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego, należy interpretować w taki sposób, aby zapewnić skuteczną i jednolitą ochronę zarejestrowanych nazw przed każdym przywołaniem na całym terytorium Unii.
- 48 Zatem, jak podkreślił rzecznik generalny w pkt 51 opinii, o ile jednolita i skuteczna ochrona zarejestrowanych nazw wymaga, by nie uwzględniać okoliczności mogących wykluczyć istnienie przywołania jedynie w wypadku konsumentów jednego państwa członkowskiego, o tyle wymóg ten nie oznacza, że przywołanie oceniane względem konsumentów w jednym państwie członkowskim jest niewystarczające, aby uruchomić ochronę przewidzianą w art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006.
- 49 Zatem do sądu odsyłającego należeć będzie zbadanie, czy elementy, zarówno graficzne, jak i słowne, odnoszące się do produktu będącego przedmiotem postępowania głównego, wytwarzanego lub konsumowanego w większości w Hiszpanii, przywodzą na myśl konsumentom tego państwa członkowskiego obraz zarejestrowanej nazwy, która powinna być w danym wypadku chroniona przed przywołaniem w jakimkolwiek miejscu na całym terytorium Unii.
- 50 Wynika z tego, że na pytanie trzecie należy odpowiedzieć, iż pojęcie przeciętnego konsumenta, właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego, do którego sposobu postrzegania sąd krajowy musi się odnieść w celu ustalenia, czy ma miejsce „przywołanie” w rozumieniu art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006, należy rozumieć w ten sposób, że odnosi się ono do konsumentów europejskich, w tym konsumentów państwa członkowskiego, w którym wytwarzany jest produkt, który daje sposobność do przywołania chronionej nazwy lub z którym ta nazwa jest związana geograficznie, i w którym produkt ten jest w większości spożywany.

W przedmiocie kosztów

- 51 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych należy interpretować w ten sposób, że przywołanie zarejestrowanej nazwy może nastąpić poprzez użycie oznaczeń graficznych
- 2) Artykuł 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 510/2006 należy interpretować w ten sposób, że stosowanie oznaczeń graficznych przywołujących obszar geograficzny, z którym związana jest nazwa pochodzenia, o której mowa w art. 2 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia, może stanowić jej przywołanie również w sytuacji, gdy rzeczne oznaczenia graficzne są stosowane przez producenta mającego siedzibę w tym regionie, ale którego produkty podobne lub porównywalne do produktów objętych chronioną nazwą pochodzenia nie są nią objęte.
- 3) Pojęcie przeciętnego konsumenta, właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego, do którego sposobu postrzegania sąd krajowy musi się odnieść w celu ustalenia, czy ma miejsce „przywołanie” w rozumieniu art. 13 ust. 1 lit. b) rozporządzenia

nr 510/2006, należy rozumieć w ten sposób, że odnosi się ono do konsumentów europejskich, w tym konsumentów państwa członkowskiego, w którym wytwarzany jest produkt, który daje sposobność do przywołania chronionej nazwy lub z którym ta nazwa jest związana geograficznie, i w którym produkt ten jest w większości spożywany.

Podpisy